

Խառը թվերի հանումը

Խառը թվերը հանելու համար

- պետք է համեմատել նվազելիի և հանելիի կոտորակային մասերը
- եթե նվազելիի կոտորակային մասը մեծ է հանելիի կոտորակային մասից, ապա պետք է առանձին-առանձին կատարել ամբողջ մասերի և կոտորակային մասերի հանում և իրար գումարել ստացված արդյունքները:

Օրինակ՝

$$2\frac{3}{6} - 1\frac{2}{6}$$

$$\text{Համեմատենք } \frac{3}{6} > \frac{2}{6}$$

Ուրեմն՝

$$2\frac{3}{6} - 1\frac{2}{6} = (2 - 1) + \left(\frac{3}{6} - \frac{2}{6}\right) = 1 + \frac{1}{6} = 1\frac{1}{6}$$

- եթե նվազելիի կոտորակային մասը փոքր է հանելիի կոտորակային մասից, ապա նվազելիի կոտորակային մասին պետք է ավելացնել 1՝ այն հանելով նրա ամբողջ մասից ու կիրառել նախորդ կանոնը:

Օրինակ՝

$$3\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6}$$

$$\text{Համեմատենք } \frac{1}{6} < \frac{5}{6}$$

$$\text{Ուրեմն՝ } 3\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6} = 2 + 1\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6} = 2 + \frac{7}{6} - 1\frac{5}{6} =$$

$$= (2-1) + \left(\frac{7}{6} - \frac{5}{6}\right) = 1 + \frac{2}{6} = 1 + \frac{1}{3} = 1\frac{1}{3}$$

Առաջադրանքներ

- **Կատարեք խառը թվերի հանում:**

- $12\frac{4}{6} - 7\frac{1}{6} = (12 - 7) + \left(\frac{4}{6} - \frac{1}{6}\right) = 5\frac{3}{6} = 5\frac{1}{2}$

- $2\frac{5}{12} - 1\frac{5}{6} = (2 - 1) + \left(\frac{5}{12} - \frac{5}{6}\right) = 1 + \frac{5}{12} - \frac{5}{6} = \frac{17}{12} - \frac{5}{6} =$
 $\frac{1 \cdot 17 - 2 \cdot 5}{12} = \frac{7}{12}$

- $3\frac{23}{24} - 1\frac{3}{4} = (3 - 1) + \left(\frac{23}{24} - \frac{3}{4}\right) = 2\frac{1 \cdot 23 - 6 \cdot 3}{24} = 2\frac{5}{24}$

- $14\frac{3}{7} - 11\frac{2}{5} = (14 - 11) + \left(\frac{3}{7} - \frac{2}{5}\right) = 3\frac{5 \cdot 3 - 7 \cdot 2}{35} = 3\frac{1}{35}$

- $12\frac{3}{25} - 6\frac{2}{100} = (12 - 6) + \left(\frac{3}{25} - \frac{2}{100}\right) = 6\frac{4 \cdot 3 - 1 \cdot 2}{100} =$
 $6\frac{10}{100} = 6\frac{1}{10}$

- $9\frac{2}{11} - 5\frac{2}{3} = (9 - 5) + \left(\frac{2}{11} - \frac{2}{3}\right) = 4 + \frac{22}{11} - \frac{2}{3} = 3 + 1 +$
 $\frac{22}{11} - \frac{2}{3} = 3 + \frac{33}{11} - \frac{2}{3} = 3 + \frac{3 \cdot 33 - 11 \cdot 2}{33} = 3\frac{99 - 22}{33} = 3\frac{77}{33} =$
 $3\frac{7}{3} = 5\frac{1}{3}$

- $9\frac{8}{10} - 5\frac{2}{3} = (9 - 5) + \left(\frac{8}{10} - \frac{2}{3}\right) = 4\frac{3*8-10*2}{30} = 4\frac{4}{30} = 4\frac{2}{15}$
- $20\frac{3}{18} - 1\frac{5}{12} = (20 - 1) + \left(\frac{3}{18} - \frac{5}{12}\right) = 18 + 1 + \frac{3}{18} - \frac{5}{12} = 18 + \frac{21}{18} - \frac{5}{12} = 18\frac{2*21-3*5}{36} = 18\frac{27}{36} = 18\frac{9}{12} = 18\frac{3}{4}$
- $20\frac{3}{36} - 8\frac{7}{24} = (20 - 8) + \left(\frac{3}{36} - \frac{7}{24}\right) = 12 + \frac{3}{36} - \frac{7}{24} = 11 + 1 + \frac{3}{36} - \frac{7}{24} = 11 + \frac{39}{36} - \frac{7}{24} = 11\frac{2*39-3*7}{72} = 11\frac{57}{72}$

• Աստղանիշի փոխարեն ի՞նչ թիվ գրելու դեպքում կստացվի հավասարություն:

$$* + 1\frac{2}{5} = 4\frac{6}{7}$$

$$4\frac{6}{7} - 1\frac{2}{5} = (4 - 1) + \left(\frac{6}{7} - \frac{2}{5}\right) = 3\frac{5*6 - 2*7}{35} = 3\frac{16}{35}$$

$$* + 8\frac{3}{10} = 9\frac{3}{50}$$

$$\begin{aligned} 9\frac{3}{50} - 8\frac{3}{10} &= (9 - 8) + \left(\frac{3}{50} - \frac{3}{10}\right) = 1 + \frac{3}{50} - \frac{3}{10} \\ &= \frac{53}{50} - \frac{3}{10} = \frac{1*53 - 5*3}{50} = \frac{38}{50} = \frac{19}{25} \end{aligned}$$

$$* + 11\frac{2}{9} = 15\frac{4}{7}$$

$$\begin{aligned} 15\frac{4}{7} - 11\frac{2}{9} &= (15 - 11) + \left(\frac{4}{7} - \frac{2}{9}\right) = 4\frac{9*4 - 7*2}{63} \\ &= 4\frac{22}{63} \end{aligned}$$

- Ուղղանկյան լայնությունը փոքր է նրա երկարությունից $2\frac{2}{9}$ դմ-ով, հաշվեք ուղղանկյան պարագիծը, եթե նրա երկարությունը 6 դմ է:

$$6 - 2\frac{2}{9} = 3\left(1 - \frac{2}{9}\right) = 3\left(\frac{1 \cdot 9 - 1 \cdot 2}{9}\right) = 3\frac{7}{9}$$

$$P = 2 * 3\frac{7}{9} + 2 * 6 = 6\frac{7}{9} + 12 = \frac{61}{9} + 12 = \frac{1 \cdot 61 + 9 \cdot 12}{9} = \frac{169}{9} = 18\frac{7}{9}$$